

verum etiam illas gustare. Animum advertentes ad ea, quae legimus cum Propheta dicere poterimus: *Quoniam dulcis fons noster eloquias tuas; super mel oris meo.* (Psalms. 118.) In posterum oblectabor magis Domine legens testimonia tua, quod nobis tradit Deus, ut sanctas illius voluntates agnoscamus, quam si mel suavitissimum gustarem. Aesse debemus, & easque fidelerit adimpleamus. Pater Cœsifet in Ascensione.

DE VERBO DEI,

Quod in omnibus Christianæ Religionis Urbibus prædicari Jubet Ecclesia.

MONITUM.

Ecclæsia omnium Christifidelium Mater, a quibus Nomen accepit, postquam eosdem peperit, sanguina circa eos alit, & cibis, quem illis præberet, est Verbum Dei, & Sana doctrina, quam, qui præsumit illi, curare tenetur, ut in omnibus Orbis Christiani civitatis predicetur. Hac de causa diuinanum hoc Verbum in ipsa Scriptura passim Animæ cibis occupatur: Non in solo pane vivit homo, sed omni verbo quod procedit de ore Dei; (Math. 4.) & a Sanctis Patribus dicitur eæ spiritualis, que alit, atque tuerit vitam gratia, sine illa statim exarceret, nec du subfistere posset.

De necessitate, atque effectibus Sancti Iohannes Verbi, deque fructu, quem in mundo peperit, & ad hanc quoque diem patit, fatis prolixè verba fecimus, ut post ea, que a nobis allata sunt Tomo Quarto Bibliotheca nostra, & aliibi, opus non sit, ut fatus loquamus; sed Iohannes cibi Cœlestis tecum, & famis, qua laborant tot populi ob defectionem Conciliatorum, qui illam distribuant: Parvuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis, (Tren. 4.) nos cogit sequi Ecclesiæ sensum hac in re, ut videlicet hostem eos, ad quos speciat hunc Dicini Verbi panem frangere, ut illum accommodent indigentibus, atque illum ammentent eo modo, qui sit idoneus ad illos nutriendos, ac roborandos, secundumdamque vitam gratia, quam in Sacramentis accepimus.

DE VERBO DEI,

Quod in omnibus orbis Christiani oppidis prædicari jubet Ecclesia.

De Verba funditus ministerio Prædicatio, & quod audiuu concipiatur, perspicuum est, quæ non esset semper fuisse ad eternam salutem consequendam doctri- nis fidelis opera, ac ministerium, liquidum disti- gnum est: (Rom. 10.) quomodo audiunt sine predicatori? Quomodo vero predicabunt, nisi mittantur? (Hebr. 2.) & quidem ab ipsius mundi origine, clementissimus, & benignissimus Deus suis nuncupat: sed multifarum, multique modis locutus est Patribus in Prophetis, eis pro tempore conditione ac Cœlestem beatitudinem cerum, ac directum iter monstrauit. Sed quantum predixerint, daturum se doctorem iustitie in lucem gentium, ut est fatus eius usque ad extremum terræ, novissima locutus est nobis in Filio, quem etiam vox e Cœlo delapsa a magnifica gloria, iusta, ut omnibus audiretus sive preceptio observeretur. Denique vero Elius alias dicit Apostolos, alios Prophetas, alios Pastores, atque Doctores, qui Verbum vita annuntiarent, ne circumferrentur tamquam parvuli, illustrantes omni vento doctrina, sed firmi fidei fundamento advenires coadiuverentur in habitaculum Dei in Spiritu sancto. Ac ne quis verbum auditor Dei ab Ecclesiæ ministeriis tamquam Verbum bonum, sed sine vere est, Verbum Cœlestis accipiter: ille ipse Salvator noster, tantum autoritatem eorum magisterio trivit, ut diceret, qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit. Quod quidem nos de istis tauris, quibusdam sermone habebamus, intelligi voleat, ut verbum omnibus estiam, qui legitima successione secundi manus obtinet, quibus se omnibus diebus usque ad consummationem facilius affluamus est propter eum, quicunque animatum cura præparat sunt, ac se perficiunt exstimatione: est autem hec admittit in hunc modum: Attende lectio, exhortationi, & doctrina: est enim omnis Scriptura divinitus inspirata, utilis ad docendum, ad corripendum, ad erudiendum in iustitia, ut perfecte sit homo Dei, ad omne opus bonum instruktus. Sed quidam qui divinitus tradita fuerint multa sunt, & varia, ut nec ea facile aut animo comprehendendi, aut etiam, mente comprehensa, memoria teneri possint, ne, si eis obliteris docendi occasio, eorum pars propter eum expedita: Sapientissima majoris nostri seruorum hanc vim, & rationem salutaris doctrina, in quartu hac capita reditam distribuerunt, Apóstolorum Symbolum, Sacramenta, Decalogum, Dominicum Orationem. Ex eodem.

Iaque vñm est monere Parochos, ut quoties usuvenire, ut aliquip interpretentur Evangelii, vel quæcumq; aliis divinis Scripturis locum, intelligenti ejus loci, quicunque is fuerit, sicuteniam eadē sub uno aliquod quartus illorum capitum, quæ dicimus, quo tamquam ad ejus doctrinæ sententiam, quod explicandum sit, configunt. Exempli gratia, si explanationem his illud Evangelium prima dominica Adventus: Erunt signa in Sole, Luna, &c. quæ ad eam rationem pertinent, tradita sunt illi Symboli articulo, Venturus est judicare vivos, & mortuos, quibus inde assumpsit Pafor una, eademque opera fidelium populum, & Symbolum, & Evangelium docebit. Quare in omni decendi, & interpretandi munere, hanc conseruandam tenet, dirigendi omnia ad illa quatuor genera, ad quæ referri universam divinam Scripturam vñm, atque doctrinam diximus. Ex Catechismo Tridentini.

Nulla est bene instituta res publica, quæ non habeat publicos artium, & scientiarum institutores, a quibus tradantur ea, quæ utilia sunt, vel necessaria bono communis eorum, qui illam compount. Ordinem vero adeo necessarium

De Verbo Dei, quod in omnibus, &c.

sua servet Ecclesia? Quod in mundo malum esset, si neque politiorum litterarum, neque Philosophie, Jurisprudentie, Medicinae præcepta traderentur? Atamen defectus hic temporaliter tantummodo detrimentum afficeret: verum si in Ecclesia non docerentur ea quæ pertinent ad fidem profissionem, hoc profecto æternam affteret calamitatem. Hinc Salvator precipens ut discipuli in omnes orbis plagas prædicaturi proficerentur, non jubebat solum homines ad fidem converti, sed etiam in eadem retineri; quod fieri non poterat, nisi fidelibus verbi Cœlestis pabulum ministrare perverferent. Nam sicuti Christiana Religio, verbo Dei suam debet institutionem, dubitari non potest quo minus hoc ipsum verbum omnino sit necessarium ad eamdem fervandum, ejusque fides latius protendens; nam haec arte populi fidei veritates, & Evangelii placita explicantur.

Pater Segnari de Curatorum Officio.

Probari non potest ea, que dicunt Canonæ, Concilia, & Ecclesia Patres de verbo Dei, simplex esse monitum, non autem præceptum; ponat quippe auctorissima, quas ministrant nonnulli severissima obligations effectus esse possunt; Præterquammodum præcepti, & imperii nomen paulum inventum, in Concilio Tridentino, eadem de re: mandat Santa Synodus &c. (Sess. 22. de Sacrifici Miss. c. 8. sess. 24.) dicit etiam mandat. & practice nonne formalem significant obligationem? Ita facta Sacra Congregatio Cardinalium Sacri Concilii Interpretum declaravit. Sin autem his Ecclesia legibus adjicere vellemus Sanctorum Doctrorum testimonia, innumeræ essent in medium profera.

Ministri quibus cura tradita est Dei verbum prædicandi, & qui divini horis verbi pabulum populus negant, eorum fuit uelut homicidæ, itaque applicari possunt illa Sancti Augustini verba in alio argumento. Si non pavili, occidit. Profecit secundum juris canones mater, quæ si illum non alit, illum censetur occidere perinde ac ipsum jugulare. Nonne hoc ipsum de illo dicendum est, qui cum per Baptismum peperit animas J. C., illas spirituali fame finit in terrori? Vz igitur illi, nisi prædicaverit, quemadmodum dicitur olim de ipso Sanctus Paulus Apostolus: *Vz enim mihi, si non Evangelizero, necessitas enim mihi inservit.* (1. Corin. 9.) Propheta quoque eodem modo loquitur: *Vz mihi, quia rauus.* (16.6.) Ila ut cum nobis credita fuerit hæc provincia Cœlestis hujus feminis distribuendi, *vz nobis, nisi effuderimus illud, vñ nobis quibus facrum hoc misericordia creditum fuit, si recuermus, & si negligemus prædicare veritatem Evangelii, quas prædicaverunt Apololi: Audiri ne possunt hec undique circumstrepentes minz quia terreamur?* Inferamus ergo hiac, vel rite nobis obendum esse hoc verbū ministerium, cum animalium salubris fons fuerit demandata: *Ad hanc nobis abdicandum esse provinciam: Nil medium.* Pater Segnari de Curatorum Officio.

Affere possumus in hoc maximam Evangelici Praconis Predicantis esse industrum; qui ut rite explicet Fidei nostra My res submis- tere debet Sermones suos ad ea primum diligenter.

Nulla causa non deterret nos predicatio a verbi.

Ad hoc Sanctus Paulus præcipit Timotheo, ut usque ad importunitatem prædicet; *opporiente, impetuose.* Cœfandum igitur illi doctrinam erat tradidur, Errata abscindita a consuetudine mundi, (March. 15.) & docilem sibi populum erat paratus. Itaque utitur ille similitudinibus ductus a feminis, a vinea, a vite, a Pafore, a Piscatore, & alii id genitum aequum habentes, ut populus intelligeret ea, quæ docebantur; vel si non statim alsequeretur illa propria rudem castitatem, atque corruptionem, inde fatem arriperet occidere, nonne interroga Salvatore, orandi, ut eas sibi parabolæ expliqueret: *Edifice nobis parabolam istam.* Cum vobis occurrit genus vulgaris similitudines, eas in adversariis exercitis, adnotate, ut ubi tulerit occasio illis utamini, & ut affuecatis mate, ut ajuor, vestro alias similes inventire.

Pater Segnari de Curatorum Officio.

Si raro accidit, ut omnes auditores attenti sint, raro extiam accidit, ut omnes sint distracti; cur illi has officiant. Ad hoc Sanctus Paulus præcipit Timotheo, ut usque ad importunitatem prædicet; *opporiente, impetuose.* Cœfandum igitur illi doctrinam erat tradidur, Errata abscindita a consuetudine mundi, (March. 15.) & docilem sibi populum erat paratus. Itaque utitur ille similitudinibus ductus a feminis, a vinea, a vite, a Pafore, a Piscatore, & alii id genitum aequum habentes, ut populus exhortationibus tuis non proficere: officium tuum ei id genus circumstabilitum non pendet; præficiat ille, nec ne, temporib; tibi prædicandum est, ex quo animalium cura tibi fuit demandata. In Ministris verbi Dei Prædicatio officium est spirituale, ac determinatum: quomodo hoc munere fungi debent, licet præficere non videantur. Si verbi ministri animas convertere tenerentur, scilicet a prædicandi munere exirem potebat; hoc posito, quod prædicatio sua non converteret illas: Sed J. C. est illa convertere; tui vero ad id laborem impendere: *Curem exigit, non curationem.* (S. Bernard.) Ubi feceris quantum est in te, fundus es munere tuo; *Si omnia fecit, us sanare, pugna medicis partes suas.* Ministrus Domini celare non potest quominus animibus sibi creditis, licet obdurate fuerint, subiectum importiat precium fumarum? Immo tunc tenetur magis pro illis preces fundere. Hoc ipsum de Prædicione dicendum; nam quoadmodum Dominus non indiget orationis & orarii vultus, tamen ut animas converterat; similiter quatuor illas convertere possit sine prædicione, tamen vult hanc aliquid conferre. Hoc Sancti Augustini animadversio diluit omnia argumenta, quæ afferit possunt in oppositum hoc in articulo. Præterea non semper intelligitur, utrum spirituallis fructus prædicacionem semper sublegatur, necne. Animalibus accidit, quod in fluminibus quibusdam videmus, quæ adeo lento gradu procedunt, ut recedere potius videantur: Dei verbum nunquam perit. Hoc ipse teatitur Deus: *Verbum nuncquam non reverescit ad me vacuum, sed facit quicunque vult, & prosperabit in his, ad quo misit illud.* (Jas. 55.) Una hac cogitatione excite nos debet, & in memoriam nobis revocare id, quod dixit Deus Jeremias: *Noli subferebur verbum, si forte audias, & conversans uniusquisque a via sua*

Ministris verbi tenetur ut autem, ut fatus est, illa pars fuit ex parte fidei.

Balatina ad: *Cum autem in omni re tradenda plurimum interfit, utrum hoc,*

*Quam genera, quæ cum pudore non satis convenient. Osten-
dit squam eis, ut huiusmodi occaſionibus Deo magis pla-
tere velint, quam peccatoribus; ita enim facientes quodam-
modo in auditoriis vestrorum manus ponitis clavim cor-
dis ſu, ut illa utantur ad ſemet reverſari: Clavis aperte-
ria est ferme credidimus. (S. Gregor.) Idem.*

Prædicator, qui semet tantum loquitur apud Populum ruten-
di, qualis est rust, non accommodat feri sermones suos
captivi corum; apud quos loquitur: ita ut postquam illum
audierunt, domum redant plerumque sine ullo progreku:
Sed Paſtores proprii norunt, quid ovibus suis conveniat; il-
lis nile fit; quid necesse, quid opus fit, ut de suis officiis
admonentur: verbo norunt vite eorum rationem zœque ac
linguam populorum fluorum; quod ubi defit, nullus ferre fru-
ctus ex illis percipi potest. Oportet sum, qui instruit animas
rudes, effe sum, ut pro Ingenuo discernimus se ipsum possit aper-
ire. Et verbi ordinem pro audientis capacitate dirigere. In hujus-
modi occasiōnibus Doctrina ostendanta non est, sed plectas
suadenda. Idem.

Natura & Naturae & effentia Prædicationis est audire verbum Dei
Mōntionis & prædicatio, & annuntiatum ab illis, quibus hoc ministe-
rium demandatum est; nam sermones in lege veteri facti
fuere per Prophetas, qui populo Dei voluntate, ac præ-
cepta nuntiabant; in nova autem per J. C., & post hunc
per Apóstolos, quos misit in mundum universum, ut doce-
rent homines viam salutis, & post hos per viros Apóstolos
ad sacram hoc ministerium evocatos. Unde facile inferri
potest esse contra finem, & effentiam hujus actionis, fe-
sse confesse ad audiendam vocem hominis, & non Dei per
hos homini prolatam; non fecus a Legati vox, vox est Prin-
cipis, cuius legatione fungitur; vel in prædicatione non a-
llud inquiretur, nisi aurum titulationem humanum potius, quam
divini spiritus sermonem; vel paci vel mera curiositate audi-
endo optima quoque, quibus pateretur intellectus, & qua
voluntatem relinquent aridam, & qua doctiores quidem
non autem Sanctiores, efficiunt. Sanctus Paulus laudans The-
salonicenses ex quo habitos a se audiendarum sermones, ita
illos alloquitur: Accipititis a me Dei verbum, quod audi-
vitis, vel quod ego accepram a Deo: illud inquam accep-
tatis non tamquam hominis verbum, sed Dei. Itaque actio
hac non habenda est tamquam Rhetoris, vel Oratoris ali-
cuius declamatio, sed oratio Legati a Deo missi. Annus
Christianus Partis Sufficiens.

Prædicatio actio est prouersus divina, idque quadrupliciter ex variis. 1. Quia verbum, quod a Concionatoribus pronuntiatur, illis divinitus inspiratur. Non est uox qui legimus, sed Spiritus Patris nostri, qui loquitur in nobis; Discipulis suis Salvator dicebat. Posuit verbum meum in ore tuo, dicebat Deus Isaia Propheta; & idem Propheta conquisitus dixit: *Quis creditur verbis, qui accipimus a te, & annuntiamvimus in nomine tuo?* Hoc facit Deus loquens Predicatori; sicut os illum vocat: *Si sejungis quod pretiosum est ab eo, quod est contemptibile, tu eris os meum.* Gladius, quem uicit sanctus Joannes ex ore hoc prouidentem, symbolum est verbi Dei. 2. Fructus predicationis pendet a Deo, qui illustrat, & efficiens moveret cor Auditentis, quemadmodum Lydia purpuraria creditit Sancto Paulo (*Ad. 16.*) predicante, quia Deus cor illi aperuerat, dum Apostolus ille loqueretur; & Sanctus Augustinus dixit, quicumque loquitur ad cor, donec homo loquitor ad aures hominum, hunc habens in Calo Cathedram suam. 3. Finis predicationis est, Deo locum in cordibus preparare; illi filios parere, J. G. in Auditorum animabus formare, illustrare mentes, conciliare, & fovere voluntates, verbo, salvare animas, qui finis omnium est praestantissimum. 4. discit scientiam Sanctorum, quam docuit Sanctus Sanctorum, qui Auditores ad veram Sanctitudinem inducit. Hujus finis est rudes erudire, eos, qui deeraverint, in viam revocare, five Hæretici fuerint, five alii; hominum peccata, & vitia corriger, virtutes constitue in intellectu, & voluntate hominum, ut hominem in omnibus perfectum officiat. *Idem.*

Præcipit Ecclesia Ministris Dei verbum prædicantibus, ne
in sermonibus suis aliquem sibi notandum proponant, ita
qui audiunt, intelligent, qui describatur: hoc enim omni-
us est feme obiectore jauctura nominis sui, & extixitationis,
vel fatem benevolentia populi, ideoque periculo nullius fru-
ctus referendi: quid enim proficiunt verba vestra apud eos,
qui a bufo fuerint lacessiti? *Reipugnante natura: nihil medi-
cina probet.* Amittitis omnem populorum velutrum existi-
mationem; qui enim de aliquo obtrectat, confutetur confor-
mali, de quo obtrectat; præfertim vero ubi supponi possit,
Ministrum palam indulgere privato dolori. Amittitis etiam
statim Populorum benevolentiam; plures enim vel confan-
guines, vel Amici illius, quem notaveritis, in illius par-
tes concedate, & vos odio afficiens. Non et Ministris ver-
bi miseram Satyrici amorem proficiet. Omnes illius cor-
reptiones, quamvis aliquam salutares, nonni si hostiles id est,
& ultionis effectus haberentur. *Idem.*

Non est, cur Predicator timet, sibi vitio verti eo, quod eamdem sape tundat incudem, populo refricans veritatem, quas interest in animabus imprimi; nam de illis bis, aut

bum, ut deet, praedicatum per os hominis, majorem habere vim ad virtutem impellendum, & a malo preservandum, quam omnia hominum omnia verba? Hoc accidit, cum Iudei a Pharisaeis misi ad Jesum Christum capientem, ubi illorum audierunt praedicantem, re infectaverunt; & interrogati cur non abdixissent illum, responderunt, neminem unquam locutumuisse, sicut homo ille loquebatur; & cor suum eo praedicante mutatumuisse. *Annas Christianus Parisi Suffren.*

Si hominum, immo etiam Ethniorum aliquorum tantam habuit vim, ut corda ipsa mutare posset, quid patre non debet Sermo Dei, ubi, ut ipsa est, & praeatur, & audiatur? Legite vitas Sanctorum, consulte exempla, decies centum vobis occurrent millia conversionis quas per Prædicationem operatus est Deus. Alterum quod ad salutem requiritur, & est praxis boni illius, quod gnoscat, & amat, & fuga mali, quod in horrore est. Nam ut dicunt Sanctus Paulus, & Sanctus Jacobus, non nisi audire verbum Dei; illud enim praincipium quod docet, adimplatur. Sanctus Justinus Martyr Christianum definiens, illum esse ait, qui talis est non verum sed prope. Non ipsum per Prædicationem adquiritur. *nus Christianus Paris Suffren.*

Prætermitte nequeo præclarum elogium, quod Sanctus Gregorius Nazianzenus Predicatoribus tribuit; ex quo melius inasimilabile predicationis bonum intelligitur. Illos operarios appellat pro mundo superiori; nam scuti Salomon adscivit Deo Viventi Templum effosili ex latomis lapidibus necessariis, qui optime expoliti fuerunt; & adiecio aptatis antequam defererentur in templum, ut singuli in loco suo constituerentur; ita J. C. in Calo pulcherrimum adsciri voluit Templum compositum ex tio lapidis, quot Eusebius sive de vita dei Templo in locutus est. Sanus Augustinus Corinforum Farris Suffragan.

futuri sunt beati; de quo Templo ita loquitur Sanctus Ius. Domum habemus in Celo non factam hominum manus & alibi; Expectabat Abraham civitatem bene fundatam: minus, qui adificavit illam ex Deo. Lapidès igitur ex basi Templum hoc struitur, homines sunt ex corruptis lodo educti; videlicet ex genere Adam. Ad eos perpoliti gnoſtie efficiens sancto hoc loco, definitivus Evangelionēs, & posuit in eorum ore verbum suum, quod Prophætū malleum conterens petras appellat. Horum officium est hinc perficere, eosque erudire, ut cum Doo, cum proximis cum le ipiſis convenient, quod Sanctus Paulus vocat vivere iuste, & sobrie. Hinc potèt quilibet cognoscere præstant & egregium prædicatorum munus, non fecas ac pretium ibi, quod predican: & quo ardore, & affectu quilibet a re debeat Prædicatores, qui ad finem adeo nobilem in tui sunt. *Annas Christianas Parisi Suffici.*

Predicatores sunt veluti^m parentes J. C., illum gigantes
ac parentes in cardibus Auditorum; quamobrem adi-
bent, ut habeant vitam conformem vita vetbi Incar-
nati, quod in interiori, exteriorique parte refugient. Filii
fimi, Sanctus Paulus ait, quos hunc parturio, donec
formetur in vobis; & Sanctus Gregorius explicans illa
geli verba, qui fecerit Voluntatem Patris mei, ille
meus est, mea foror, & mea mater est: est, inequit-
ter, & foror J. credens, mater vero praedicantis: ille
quodammodo dignit Dominum nostrum, qui infante illi
cor Auditorum, & verbo suo producit in anima amorem
Annon Christianus Paris Suffren.

Prædicatores sunt Legati J. C., ut loquitur Apostolus ad Corinthus.

Prædictores sunt legati, &c. ut sequitur: ipsorum
mittit ab illo, sicut illis missus fuit a Patre suo : deinde
ut significent dominum Voluntates Dei, efficiantque,
illis divina adimplentaria edita, ad reconciliandas eis
animas cum Deo, & ut illis ferant operem zeniaturam
turis, ac fmet sanctificaturis. Si legati Regum maximis
bent in pretio delatum fibi honorem ; quanti facientur
Præconi Evangelii præclarum hoc munus, quod illum
Legatum constituit : Prædictores sunt J. C. præcursor
eodem perfungantur munere quo Praecorut Sanctus Joannes
Baptista ; quale est parvula via Domini ; quod Sanctus
Gregorius ait significatum fuisse, cum Dominus noster miti
ante se discipulos suos illuc, quo mox ipse erat veatus
Dominus, ait ille, sequitur Prædictorem, & præcedit
prædicatio, postmodum vero venit Deus ad habitandum
anima per fidem, & gratiam. Sunt, Sanctus Gregorius
zianzenus ait, Architektæ ad præclarum Paradisi Civitatem
zfidicandam in qua tot sunt lapides , quot anima beata
Sun fali terra, lux mundi, civitas superna montem paret
Sun Salvatores Mundi, qui convertunt animas , qui
lis efficacem efficiunt Salutem , quam J. per mortem

lis efficacem emicunt Salvum, quam j. per mortem
promitteret, & qui illas ab inferno retrahunt. Hoc Sa-
ris nomen debetur illis potiori jure, quam illud Salvator
Ægypti Joseph. Confitui te, ut sis lumen gentium,
lus mea, usque ad extremum terra, dicebas Deus Iuda-
phera. Denique fuit totidem Angeli amici carne in
electi sicuti Angeli, qui sunt in Celo interventores ad
tempore prædictorum, ut loquuntur Sanctus Paulus. *Ad*
Cum aliquis se preparare vult ad audiendum Dei
bum, debet; Primo, attollere cor suum in Deum, &
ceces effundere cum opere fei, tum pro Prædicatore &

Quæ mens
esse debet
Concionato-
ri Dei Ver-
bum nunci-
anti.

Ut ex De
verbo fru
cium capias
oportet, u
bi illud
audiveris
meditrispe

in Malū, quo
er illis contin
git qui po
habitum au
diunt Dei
verbum.

ante. Malum hoc contingere nequit ex parte divini verbi, quod per se confringere valer durissima corda, & inflamare frigidissima, docere imperitissima, curare infirmissima, & ea que sensibus magis abdita sunt effere Spiritualia. Inferendum ergo malum hoc ab Auditori oboriri, qui ignorantur, atque actionis huius utilitatem, per habitum, & consuetudinem operatur. *Idem.*

Quatuor ad lecit Dei Primum Consilium, quod praeberi posse accidentibus ad audiendum Dei verbum, est omnem impuram intentionem ejective, qualis ut plurimum eorum est, qui auditum veniunt ex animi vanitate, & curiositate, ut doctiores fiant, non autem Sanctorum: cum illic accedere deberent ad audiendum Deum per os hominis loquentem. Loquitur Deus in me, & per me, dicebat Magnus Prædicator Sanctus Paulus: Non estis vos, qui loquimini, sed Spiritus Dei qui loquitur in vobis, dicitur. Apollonis, primis Christianis Prædicatores. Dei verbum audiendum est, ut ab omnibus vitiis emundetur ut sancti simus & meliores, quam ante. Dementis est velle quidquam per alium finem præter eum, propter quoniam infinitum est. Injuria sic Prædicatori, Prædicationi, & Deo, qui illam induxit, ubi in prædicatione queritur aliquid præter salutem, atque profectum anime. Crimen est ad audiendum concionem accedere alium ob finem præter hunc, quoniam est contra divinam institutionem. Secundo loco veniendum est pura conscientia, elicito ante Contritionis acta, qui peccati tenebras dissipet; hoc enim obici est posse lumina, quae Dei verbum tribuit audientibus, & qui purificant, & detergunt locum, ubi verbum recipiendum est; eum liqueat sapientiam, & cognitionem Dei in malevolam animam nequam introituran, neque habituarum in corpore subditum peccatis. Tertio, illuc afferenda est magna humilitas, atque docilitas, quoniam verbum hoc intellectum das parvulus: Et ipsa etiam clamat Sapientia: *Si quis est parvulus, veniat ad me.* Absconditi Mysteria tu superbis, ac Sapientibus Mundi, & revelasti ea parvulus, dicebat Salvator loquens ad Patrem; & ratione verum Judæus reddens propter quam ex verbo suo non præciebant, dixit illis, quomodo credere potestis, si honorem, gloriam, & hominum laudes accupamini? In valles defluunt fontes, & aqua divina Sapientie in cor humile. Non est, ut de vobismet altera sentiat, ut credatis tantudem scire, quantum Concionatur; vel magis. Talis nihilominus est platonum vanitas, ut propter hanc rationem audire nolint conciones, vel hinc nolint proficere, cum audiunt. Sanctus Ambrosius ait, hominem quantumlibet doctum, & eruditum, semper eruditum indigere donec vivit in terris. Plura sunt, quae necio, quam que scio, vetus quidam auctor Philoponus. (*Socratis*) Sancta Virgo ab ipsi etiam didicit Pastoribus: *Cum igitur puderet a Sacerdotibus, & Concionatoribus dicere, Sanctus Ambrosius inquit?* Salomon nil a Deo perfite aliud, nisi cor docile, hoc est humile, & paratum ad dicendum; ideoque magoia Sapientia sibi prædictus. Sanctus Augustinus de se loquens in quadam Epistola, dicebat: Quamvis sim senior, & jam pridem Episcopus, paratus tamen sum, ut a juniore docer Episcopo: & alibi: si quid docere me posse, quod necio, patienter sustinerem te nolam verbo redarguentem, sed etiam punientem. Pices quamvis in salsa maris aqua nati, & innaturi, tamen facile condendi sunt; ita illi etiam doctrina præstant, opus habent aliquo affectus vita Magistro, ne relaxentur. Denique cum omnibus detur optio audiendi quem maluerit Prædicatorem, illum audire debet, quem sibi magis prædictio cognoverit. *Agere qui cura cupit, medicus curat;* non doctilum, neque agrotanti indulgentissimum, sed eum, a quo sperat se curatum iri. Deus conquegitur de Auditoribus, qui dicunt Prædicatorem suis: loquimini nobis placientia. *Annus Christianus Parisi Suffren.*

Prae- Minister Apostolicus docens duas habere debet intentiones cum prædictat. Primo, Honorare deum, iisque placebit. Secundo, Auditoribus debet prædictio, iisque cum fructu in verbum Dei ministratur. Prima intentio indigitatur per verbū illa: *Vos estis lux mundi; facite, ut luceat lux vestra,* ita ut homines videant opera vestra bona, & glorificant Patrem vestrum, qui in Cœlo est. Intentio altera, quam habere debet Prædicator connotatur per hoc: *Ego vos elegi, & constitui, ut eatis;* & fructum feratis verbi mei. Et sicut Oratoris finis est persuadere verbis, ita Concionatoris suis est placere Deo, & efficere, ut homines proficiant in officiis suis veri Christiani; quod non ita intelligendum est perinde ac omnes conatus sui illi bene vertere debant, sed quod hoc ille velit, & ad id nihil inaumen, vel intentum relinquit. Actio officiant peracta, non potest accendere in corde ignem amoris Dei; quia Dei verbum est ignis, si ardere, & urete nequit, non habet finem propter quem a Deo institutum est, ideoque illum, qui Evangelico præconiū querendū est. *Idem.*

Concionator, ut plurimum, duas habet malas in munera sua exercitationes intentiones. Prima est lucrum temporale; tenet enim prædicationem tamquam negotiationem, & mercimonium plus offerenti, & plurimum lictantem tri-

bendum. Cogitant pietatem temporale lucrum esse, quod fane Evangelicam dedecorat dignitatem, cum dictum sit; *gratis acceptis, gratis date;* quod Apostolis suis dicebat J. C. cum mittebat illos in annas terras ad prædicandum. Non ideo tamen dixerim nefas esse honestatam ad viatum remunerationem percipere; operarius enim dignus est mercede sua; & qui servit Altari, de Altari vivere debet: sed non ideo hoc prædicandi provincia cuiquam deposcenda est, ut locupletetur aliquis, & terrenis opibus augeatur; aliter continget fore, ut Auditor spirituale, atque aeternum adquirat, & Prædicator spirituale quidem amittat, atque temporale adipiscatur: sed hoc non est proximum adficere, sed est injuriam, & Deo, & proximo inferre: quoniam prædictat non quidem ad proximi Sanctificationem, sed ad lucrum faciendum; perinde ac argenti vim lucrari pluris est, quam animam lucrificare. Longissime abhorberet hinc Apostoli intentio, cum dicebat: *quaro vos; vos lucrari, non bona vestra, volo.* *Idem.*

Præva in
scripta est
proper va
stinatione pra
dictare.

Pravum quoque habere potest intentionem Prædicator, cum vanitas causa prædicat, ut audiatur, & ciat administrationem sui, alios quidem ad audiendum invitans, prætermittens alios quos contemnit, vel palam, vel clam; seu quod se indoctiores putat, seu quod hoc munere indigos arbitratur. Utitur etiam Prædicatione, ut Ecclesiasticae dignitates aequaliter, vel ut laudetur, laudans se ipsum, & inveniens aliis, qui plures habent factores, pluribusque talentis divinitus cumulati fuerunt. Ex prava hac ostir intentione, illum impensis operam dare, ut hominum plausus ibi conciliat, quam ut rationes aptiores excoget, ut persuadeat Auditoribus suis, eosque ad Christianum virtutum proximam cohortetur. Pudet illud iterare quod semel dictum, & necessario repeendet est; vel discere ab illo, qui illud iam dixerit, ne ab illo irridetur. Motore conficitur, eo quod Auditoribus suis fatus facere negat; quod non semper obtineri potest; quandoquidem frequenti in Concionatione multa fuit hominum ingenia, quorum singula alter sentiunt. & contra vero incenabili effert gaudio, cum sibi populi plausum comparavit, propter laborum suorum extum sibi potius, quam Deo referens acceptum. Nefas esse putat via reprehendere, ne quis sibi succentat. Tales erat prava eorum intentio, de quibus Sanctus Paulus conqueritur, qui per invidiam prædicabant, & agere fecerant, ipsum pluris operarunt. Sed palam faciens intentionis suæ puritatem, que Dei tantum placere, & aliis prodele quarebat, dicit: Gaudeo, & gaudebo, dummodo C. J. prædicitur. Et aliis verba faciens de intentione quam habebat in sermonibus suis scribens ad Theophilencorum inquit: *Sicut probati sumus a Deo, ut credentes nobis Evangelium, ita loquimur, non quasi hominibus placentes, sed Deo, qui probat corda nostra;* & scribens ad Corinthios ait, non sum ficiunt illi plures, & concipiunt, & adulterant verbum Dei: *sed prædictio cum sincera intentione, tamquam illi, qui loquuntur de Deo, & J. C. per motum, quem mihi imprimit Deus. Annus Christianus Parisi Suffren.*

Una inter
alia Prædi
catoris nec
esaris dispo
nitiones est
obedientia.

Concinator Apostolicus fesse immiscere non debet ministerio nisi vocatus a Deo: Quam ob rem suis parere debet Superioribus, ex quorum ore dicit Dei voluntates atque præcepta. Nemo enim munus hoc aggregari debet, nisi vocatus fuerit, & misus ab eo, qui olim conquerebatur de quibus Prophetis, qui inter Iudeos dicitur, non misse, prædicatorum numero inferantur: *Falso-prophetae vaticinantes in nomine tuo: non misse est;* & non præcepisti, neque locutus sum est: *vocationem mendacem, & divinationem fraudulentem, & seditionem cordis sui prophetas vobis.* (*Jerem. 24.*) Et cum Ezechiel prædicare coepit audit horum verbum: *Fili homini speculatorum dedit se domini Irael;* & audies de ore meo verbum, & annunciabis eis ex me. (*Ezech. 3.*) J. C. venit ad prædicandum misus a Spiritu sancto: *Spiritus Domini superme, proper quod unius me evangelizare pauperibus.* (*Luc. 4. 18.*) Scriptura vocat Sanctum Joannem Baptizatum misum a Deo, ut testimonium perhibeat de lumine. Apostoli misione suam habuerunt: *Euntes docete omnes gentes, dixit illi Dei Filius: Ego eloqui vos, ut eatis, & fructum afferatis, & pro virilo operam detis, ut fructus vester permaneat.* Quomodo prædicabunt, nisi mittantur, Sanctus Paulus ait: orate Dominum missis, ut mittat operarios in mensem suam, dicebat J. Apostolis suis. Quis autem venire audeat tamquam Legatus, & Missus, nisi illi, quem Rex misit cum imperio, ac patentibus literis manu sua subscriptis, atque signatis? Ratione patet, cum enim fructus Prædicationis, salus videlicet animarum, non proficiatur a scientia, vel eloquentia Prædicantis, sed unius Dei, & qui plantat nihil sit zque a ille; quis non videt prædicare non est hominis opus, sed prædicatorem esse vocandum a Deo? Etiam Prædicator sebe diligenter ita disposerit, ut prædicandū postulat manus; & comparet sibi ratio ad animas capienda velut pices; Dei tempore est tangere hominum corda, qui totidem pices sunt, ut ingrediatur in retia, iisque capiantur, quia coruā corda sunt in manibus ejus. *Annus Christianus Parisi Suffren.*

CATECHISMUS. PRAXIS QUA ECCLESIA ERUDIT PUEROS,

Rudes Homines, & Ignaros,

MONITUM.

ECCLÆSIA ZELOS pro Fide latius propaganda, & Religionis puritatem servanda non in eo tantum situs est, ne Dei verbum apud Nationes omnes, in omnibus Creaturis, oppidis, Parcii, atque in omnibus Religionis dominibus prædicetur: sed se extendit etiam ad accommodandū diuinum hoc verbum ruditibus, & imperiis per familiaria documenta, que vulgo Catechismi appellantur, & qui non minus verbi Dei nomen, & qualitatem merentur: quoniam præterquam quod uniuersi idem fructus percipiuntur, sicut ex hoc Tractatu imotescet, Catechismus immunit eis a ceteris, que plerisque Verbum istud corrompunt, quod prædicatur.

Satis non potest celebrari Zelus, & cura Presulorum Regni hujus lac in re. Credere jucut hoc ipsum fieri in omnibus aliis Christianis imperiis, atque diuinis: videm enim hoc secuto Successores Apostolorum, quibus commisit Deus Fidei depositum, cura, & sub eorum auspiciis, a nomine, vernacula idioma prodicens juxta Sanctorum Canonum Statuta in Diocesis suis Catechismi: quibus pueri, aliqui simplices, rudesque mortales ad uniuersum edocerentur singulari que illis scienda, faciendaque sunt ad salutem indispicendam. Zelus eorum non minus renedit in ea circa, qua singularis jurisdictionibus haec locis præficiunt huic muneri viros idoneos, qui pro ipsi hoc rite fungantur officiis erudiendi indotis, & admonendi Parentes, & utrumpque Jesus magistros, ut eos mittant ad audiendum explicationem rerum earum, quas sciunt tenentur, ut Sabatini consequantur. Et huius Tractatus decursu videbitis fructus, quem recipit Ecclesia ex hoc genere verbi Dei, a quo dicere possumus pendere felicitatem, boatos mores, pietatem, & Religionem eorum, qui a teneris uniuersis egezie docti, eruditique fuerunt.

CATECHISMUS.

Praxis: Ecclesia erudiendi pueros, & homines rudes, ac imperios.

Mirum est videre nonnunquam divini Verbi Ministros, qui nugas putant, & se indigne arbitrantur docere par-

Ecclesiasticorum er
corum er
corum, qui in
digauit re
putat pue
ros cor edoc
erunt.

cati, qui non advertunt animum ad fructum, qui inde emanat, neque eo habent in pretio, quod meretur, hoc ministerium. Minus hoc adeo eximium est, ut Dei Filius, qui est aeterna Sapientia, illud insignioribus prætererit: *Si noster parvulus ventre ad me.* Opus est ergo ut qui Carensimum exercere aggreditur, omnibus statutis utilitatis abrenuant, profitens se pueros docere mere, ac simpliciter propter Deum, & animarum salutem, atque, ut munere suo perfundatur muniat se constanza, & patientia summa cum ardore huic operi, cuius tantum est meritum, curam, ac manum admoveant. Verum est Sermonibus maiorem, inesse vim ad permovendos Auditores: verum cum fieri minime possit, quod nostri moveantur affectus, nisi antea doceamus, & nisi ea cogosamus, qui movere nos debeant; Catechismus, ubi traditur doctrina Christiana necessaria cum omnī candore, & familiaritate ad captum eorum, qui maxime simplices sunt, magis necessarius est ipsi prædicationibus, nihilominus qui docet, & erudit pueros, potest etiam simul moveare auditores suos, & omnes ad id conatus debet exercere: & profecto utrumpque satisfacit, si erudiens indotis, moveat etiam cor illorum, qui ipsum audient. *Ex Iisidem.*

Ad ciendos, inflammandoque Domini Ministros, qui pueros erudire tenentur: Summi Pontifices fere benignos pre-

Indulgencie
sue Cate
chismum
docente.

scriptores, utrumpque fere, qui in Catechismum docentes, qui ad aliquam cognitionis etiam pervenerunt. Id autem quia omnes indotis docendi sunt, seu pueri sunt, seu senes; nihilominus, qui proiectori sunt atque supponuntur, ut illi, vel esse debere doctiores. Pueri ergo potissimum sunt erudiendi, ubi disserentis etiam arterit; & a teneris unguiculis mittendi sunt ad Catechismum, qui a parvis rebus incipiunt, & sensim cum ateate formantur ad majora, & magis necessaria. Cum vero dico pueris baptizatis Christianam doctrinam esse tradendam; loquor secundum tempus, & locum in quo modo sumus; nam pueri, qui modo baptizantur in Ecclesia Catholica, in baptismō promiserunt per illorum, vel illarum a quibus de Saecro fonte suscepimus furem, se Christianorum more videntur, atque legem, & Dei mandata feruuntur. Quomodo autem vultis Dei legem ab illis ferri, nisi illam didicerint, quomodo vero dicent, nisi Minister illos docuerit? *Ex eadem.*

Catechismi fructus non folam est debet fideliter tradidisse prima Fidei elementa, verum etiam illos subinde præfere, ut fidei solidioribus præceptionibus, ita ut mentibus eorum inspiretur gustus, & primis sermonis Scripturam, & Ecclesiastice elementis imbuanur, ut deinceps proficer possint ex Sermonibus, quos audient. Ideo Divini Verbi Ministri semper in Propositionibus, & Sermonibus suis aliquid Catechismi debent inferre; nam cum haec attinguatur, inspirant amorem Dei, & cum amore Dei omnes Virtutes. Hic verus est omnium Mysteriorum finis, cum Deus non fecerit res adeo admirabiles, ut pasceret, & carolis mentibus satisficeret, sed ut essent fundamenta Sanctorum operum, que Religio a nobis fieri sub.

Quisnam
pascit
fidelibus
Catechismi.

Pastores generatim docere tenentur, vel curare, ut pueros inspirantur, & primis sermonis Scripturam, & fidelibus Catechismi.

Pastores puli sui doceantur. Hic illis incumbit neccesitas de jure

Pastores, & Officium Pastorum animarum pascere oves suas Verbo

populi sui Dei, vel per se, vel per alias. Neccesse igitur est, ut aliud doceatur.

quis pueri neccesaria sunt, quod fieri nequit adeo perpicere,

neque cum ordine illo, quo Sermones sunt, quos pueri non facilius intelligunt. Et Pastor non potest perfecte hoc munere fungi, prædicans, nisi aptaverit sermones suos ad causam simplicis populi, redigens omnia argumenta ad puerum aliquod Catechismi, modo ad Symbolum Apostoli,

Houdry Bibl. Conc. Throl. de Myher. Tom. V.

cha-